

πλάτανος

πλάτανος, ο, ουσ. [<αρχ. ἡ πλάτανος <πλάτανος], ο πλάτανος. **1.** το πλατάνι (βλ. λ.). **2.** άνθρωπος αιωνόβιος, ιδίως στη φρ. *γέρο πλάτανος*: «μπορεί να σου πει ιστορίες απ' τον προηγούμενο αιώνα αυτός ο γέρο πλάτανος». Από το ότι ο πλάτανος είναι αιωνόβιο δέντρο·

- *χαιρέτα μας (μου) τον πλάτανο (και Νικολό καρτέρει)*, **1.** λέγεται ειρωνικά για άτομο που λέει ανοησίες, ασυναρτησίες: «δηλαδή τι σου 'λεγε μια ώρα; -Χαιρέτα μας τον πλάτανο και Νικολό καρτέρει, μου 'λεγε». **2.** λέγεται ειρωνικά για δυσοίωση ή επικίνδυνη τροπή μιας δουλειάς, υπόθεσης ή κατάστασης: «όπως έγινε η δουλειά μ' όλες αυτές τις απεργίες, χαιρέτα μας τον πλάτανο || όπως εξελίσσεται η πορεία των οικονομικών, χαιρέτα μας τον πλάτανο». **3.** λέγεται στην περίπτωση που κάτι αργεί υπερβολικά να μας δοθεί ή αργεί υπερβολικά να πραγματοποιηθεί ή λέγεται στην περίπτωση που καταλαβαίνουμε πως αυτό το κάτι δε θα μας δοθεί ή πως δε θα πραγματοποιηθεί ποτέ: «σου έχω πει χίλιες φορές πως, όταν έρθει η ώρα, θα σε πάρω στη δουλειά μου. -Χαιρέτα μας τον πλάτανο και Νικολό καρτέρει». **4.** (ειρωνικά) τώρα που ενδιαφέρθηκες για τη συγκεκριμένη δουλειά, χάθηκε η ευκαιρία, πέταξε το πουλάκι, γιατί πρόλαβε και επωφελήθηκε κάποιος άλλος: «ήρθα για κείνη τη θέση εργασίας που διάβασα στις μικρές αγγελίες. -Τώρα που ήρθες, χαιρέτα μας τον πλάτανο, γιατί έχει καλυφθεί πριν από τρεις μέρες». Ο πλ. και όταν απευθυνόμαστε σε ένα μόνο άτομο. Είναι φορές που το και *Νικολό καρτέρει* της φρ. ακούγεται ως μια λέξη και *Νικολοκαρτέρει*.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας